

**nr. Lijst van vragen en antwoorden**

Vastgesteld (*wordt door griffie ingevuld als antwoorden er zijn*)

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap<sup>1</sup> heeft de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Rutte, de volgende vragen ter beantwoording voorgelegd over de brief van 3 november 2004 (Kamerstuk 26695, nr. 15) inzake het rapport 'Werk in uitvoering: de evaluatie van de RMC-wet in 2003' en de beleidsreactie hierop. De staatssecretaris heeft deze vragen beantwoord bij brief van .... De vragen en antwoorden zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,  
Cornielje

De adjunct-griffier van de commissie  
Boeve

**Vragen over de beleidsreactie:**

Nr	Vraag	Blz	
		van	tot
1	Hoe wordt invulling gegeven aan de verplichting voor gemeenten om ervoor te zorgen dat voortijdig schoolverlaters terugkeren in het onderwijs, zodat zij alsnog een startkwalificatie kunnen behalen? In hoeverre is er sprake van een verplichting voor gemeenten om drop-outs terug te geleiden naar het onderwijs?	2	
	Met de inwerkingtreding van de RMC-wet zijn bepalingen ingevoegd in de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO), de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) en de Wet op de Expertisecentra (WEC) die scholen verplichten voortijdige schoolverlaters te melden aan hun woongemeente. Gemeenten dienen zorg te dragen voor registratie van deze meldingen bij één van de 39 Regionale Meld- en Coördinatiefuncties voortijdig schoolverlaten. De bedoeling hiervan is niet alleen een (via jaarlijkse effectrapportages landelijk dekkend) overzicht te krijgen van het aantal voortijdige schoolverlaters, maar ook te voorzien in de bemiddeling van voortijdige schoolverlaters naar onderwijs en/of werk met de bedoeling dat zij alsnog een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt behalen. Aangezien gemeenten bovenleerplichtige leerlingen niet kunnen dwingen terug te keren in het onderwijs (of werk te combineren met een opleiding), hebben de gemeentelijke RMC-functies wat dit betreft een inspanningsverplichting.		
2	Hoe kan het dat de melding van voortijdig schoolverlaters nog niet sluitend is, gezien de wettelijke verplichting die gemeenten hebben?	3	
	De scholen zijn verplicht voortijdige schoolverlaters te melden. De voortijdige schoolverlaters worden door de gemeenten geregistreerd. De Inspectie van het onderwijs ziet erop toe dat scholen hun meldingsplicht naleven. Zij voldoen daaraan in toenemende mate. Ook als de meldingsplicht door de scholen voor 100 procent wordt nageleefd, kan de gemeentelijke registratie nog niet sluitend zijn bijvoorbeeld doordat niet (tijdig) duidelijk is dat een voortijdige schoolverlater met een nieuwe opleiding is gestart of als gevolg van verhuisbewegingen. Zoals in de beleidsreactie is aangegeven, kan de registratie binnen enkele jaren (nagenoeg) sluitend worden door gebruik te maken van het onderwijsnummer.		
3	Wanneer denkt u een wetsvoorstel bij de Kamer in te dienen om een sluitend systeem van opsporing en registratie van voortijdige schoolverlaters te effectueren?	4	
	Het wetsvoorstel zal ingediend worden in het najaar van 2005. Het zou uiterlijk op 1 augustus 2006 in werking moeten treden.		
4	Zijn er redenen aan te wijzen waarom scholen onvoldoende aandacht besteden aan voortijdig schoolverlaten? Verbetert deze situatie?	4	

Sinds de inwerkingtreding van de RMC-wet (in december 2001) zijn scholen wettelijk verplicht voortijdige schoolverlaters te melden. Uit de evaluatie blijkt dat de situatie daardoor is verbeterd: er is structureel meer aandacht voor voortijdig schoolverlaten.

- 5 Wat is de reden dat er in veel regio's geen goed en adequaat diagnostisch instrumentarium beschikbaar is om de schoolverlater te adviseren over het juiste vervolgtraject? 4
- De essentie van het herplaatsingsvraagstuk is: wat moet een trajectbegeleider van een jongere weten om een voorstel te kunnen doen ten aanzien van het vervolgtraject dat het beste bij hem of haar past? Daarvoor is vaak geen goed diagnostisch instrumentarium beschikbaar. Hier zijn twee belangrijke redenen voor. Ten eerste geeft het bestaande diagnostische instrumentarium geen beoordeling vanuit beschikbare oplossingen, maar is het primair bedoeld om een problematiek verder te definiëren. Ten tweede kunnen vervolgtrajecten heel verschillend zijn. Er moet een afweging worden gemaakt: is het kansrijker dat de jongere weer onderwijs gaat volgen, moet bemiddeling naar werk (in combinatie met een opleiding) voorop staan of helpt het als er zorg aan te pas komt? Het diagnostische instrumentarium is vaak alleen op het eigen werkterrein (onderwijs / werk en inkomen / zorg) gericht, wat de afweging tussen verschillende typen trajecten gericht op een passende oplossing bemoeilijkt.
- 6 Wat is het exacte percentage van scholen voor voortgezet onderwijs die voldoende maatregelen nemen om voortijdig schooluitval te voorkomen? 4
- Het evaluatieonderzoek noemt (op bladzijde 21) verschillende maatregelen die scholen kunnen nemen om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. In het rapport is aangegeven hoeveel procent van de scholen in het voortgezet onderwijs een bepaalde maatregel uitvoert. De percentages fluctueren van 37 tot 98, de meeste scholen benutten verschillende mogelijkheden.
- Wannéer een school voldoende preventieve maatregelen neemt, is moeilijk in algemene zin aan te geven gezien de grote regionale verschillen. Hoewel geen mogelijkheid onbenut moet worden gelaten, ben ik redelijk tevreden over het beeld dat het onderzoek oplevert.
- 7 Wat is nodig om een betere regionale afstemming ten aanzien van het aanpakken van voortijdig schoolverlaten te bereiken? 5
- Belangrijk is dat partijen in een regio goed van elkaar weten over welke concrete oplossingen elke partij beschikt, wat de plaatsingscapaciteit is en onder welke voorwaarden die oplossingen beschikbaar zijn. Dan kan effectief met elkaar worden gesproken over afstemming, witte vlekken, etc. en kan een optimale regionale afstemming plaatsvinden.
- 8 Zijn de contactgemeenten verplicht om verbeterplannen op te stellen? 5
- Contactgemeenten zijn hiertoe niet verplicht. Zij delen echter alleen in de extra middelen die OCW vanaf 2005 beschikbaar stelt voor intensivering van de trajectbegeleiding, als zij een verbeterplan hebben ingediend.
- 9 Zijn de financiële middelen beperkend bij het aanbieden van trajecten aan voortijdige schoolverlaters? 6
- Het aantal herplaatsingen stagneert rond de 20.000 per jaar. Een financiële injectie kan leiden tot de noodzakelijke verhoging van dit aantal. Dit is reden geweest voor de beschikbaarstelling van €2,5 mln extra per 2005 en €5 mln extra vanaf 2006.
- 10 Heeft u zicht op de mate waarin de verhouding tussen beschikbaar budget en de beoogde toename van het aantal herplaatsingen gespannen zal raken? 6
- Zie het antwoord op vraag 9. Van de gemeenten wordt gevraagd met de extra middelen een stijging van het aantal herplaatsingen met tenminste 15% te realiseren. Uiteraard wordt rekening gehouden met de uitgangssituatie ter plaatse (die dan wel moet worden beschreven in het verbeterplan). Afhankelijk van de ervaringen met de inzet van de extra middelen in 2005, zal worden bezien welke toename van het aantal herplaatsingen realistisch is vanaf 2006, als de extra middelen structureel worden verdubbeld.

- |    |   |   |
|----|---|---|
| 11 | Om welk bedrag gaat het bij de uitbreiding met extra middelen van de capaciteit voor trajectbegeleiding gericht op herplaatsing in het onderwijs?<br><br>Zie het antwoord op vraag 9. | 7 |
|----|---|---|

**Vragen over het rapport ‘Werk in uitvoering: de evaluatie van de RMC-wet in 2003’:**

Nr	Vraag	Blz van tot
1	<p>Welke leemten in de huidige situatie in de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC )- regio's zijn het meest knellend en waarom? Binnen welke termijn kunnen die knelpunten opgelost zijn?</p> <p>De RMC functie heeft drie speerpunten: sluitende melding en registratie en een sluitend netwerk om trajecten aan te bieden. Alle drie de functies moeten goed worden vervuld om het voortijdig schoolverlaten effectief te kunnen aanpakken. In die zin is de ene leemte niet knellender dan de andere.</p> <p>De jaarlijkse RMC effectrapportages leveren een beeld op van de bestaande knelpunten. De inventarisatie van <i>good practices</i> biedt de uitvoeringspraktijk een staalkaart van mogelijke oplossingen en verbeteringen.</p> <p>Bij het sluitend maken van de RMC-functie worden zowel binnen de RMC-regio's als door het ministerie van OCW acties ondernomen. De RMC-coördinatoren hebben samen met bureau Sardes in 2004 een landelijke werkagenda opgesteld om de uitvoerende kwaliteit van de RMC-functie op een aantal onderdelen te verbeteren. OCW heeft gekeken naar diverse randvoorwaarden (meer trajectbegeleiding en het opstellen van een verbeterplan door RMC-functies), die een sluitende RMC-functie binnen bereik moeten brengen. Ten aanzien van een sluitende melding en registratie verwijs ik u naar het antwoord op vraag 3 bij de beleidsreactie (in ditzelfde stuk).</p>	47
2	<p>Welke speciale gewenste aanpakken om voortijdig schoolverlaten te voorkomen zijn op scholen niet voorhanden?</p> <p>Preventie van voortijdig schoolverlaten in het onderwijs speelt zich af binnen het werkgebied van het multidisciplinaire zorgteam van een school. Voorwaarde is dat de school snel kan signaleren of er iets in de schoolloopbaan van de leerling hapert (slechte leerprestaties, geen goed studiegedrag, probleemgedrag van een leerling, schoolverzuim). Oorzaken kunnen liggen bij de leerling zelf of in zijn sociale omgeving.</p> <p>De speciale oplossingen van een school zijn te onderscheiden in drie domeinen: de schoolinterne oplossingen, de schoolnabije oplossingen en de toegang tot schoolexterne oplossingen. De omvang van schoolinterne oplossingen (bijvoorbeeld een zorgklas) worden begrensd door het aantal probleemleerlingen in relatie tot beschikbare financiën en personele capaciteit. Schoolnabije oplossingen probeert men zoveel mogelijk te realiseren door de multidisciplinaire zorgteams, waarin ook GGD en schoolmaatschappelijk werk aanwezig zijn. Voor zwaardere problemen is de school aangewezen op oplossingen die echt van elders moeten worden aangereikt, zoals uit de jeugdzorg. Door de wachtlijstproblematiek of de intaketermijn bij de Bureaus Jeugdzorg is een speciale, gewenste aanpak soms niet tijdig voorhanden.</p>	47
3	<p>Welke kwaliteiten ten aanzien van de functionaliteit van het meldpunt ontbreken nog?</p> <p>De functionaliteit van een meldpunt betreft in essentie taakbeschrijvingen en protocollen die aanwezig moeten zijn om er voor te zorgen dat het meldpunt goed kan functioneren, zowel wat melden en registreren betreft als ten aanzien van het doorgeven van meldingen aan partijen die met een voortijdige schoolverlater aan de slag moeten.</p> <p>In de uitkomsten van het onderzoek is aangegeven hoe het met die functionaliteit is gesteld. Als verbeterpunten worden onder meer de kwaliteit van de melding, de kwaliteit van het RMC-registratiesysteem, de beschikbaarheid van voldoende trajectbegeleiding en goede inhoudelijke samenwerkingsafspraken genoemd. In de werkagenda 2004 van Sardes voor de RMC-regio's is daarom onder meer een werkket voor RMC-coördinatoren samengesteld,</p>	48

- waarin op het niveau van praktische instrumenten en taakbeschrijvingen aandacht is besteed aan de functionaliteit van het meldpunt.
- 4 Zijn er RMC's die in de praktijk niet verder komen dan het registreren van de schooluitval? Zo ja, wat is de oorzaak hiervan? 49
- Nee, dat is niet aan de orde. Het zou impliceren dat er regio's zijn waarin geen enkele actie wordt ondernomen door leerplichtambtenaren, servicecentra van ROC's of andere instellingen om voortijdige schoolverlaters te herplaatsen. De jaarlijkse RMC-effectrapportages laten zien dat in alle regio's herplaatsingen van voortijdige schoolverlaters plaatsvinden.
- 5 Welke maatregelen zijn genomen om het werk van de RMC's, de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand en het werk van de Centra voor Werk en Inkomen beter op elkaar af te stemmen? 49
- De ervaren spanning tussen het beleid 'werk boven uitkering' (SUWI) en 'prioriteit aan het behalen van een startkwalificatie' (RMC) is opgelost in het kader van het Plan van aanpak Jeugdwerkloosheid. Jongeren die zonder startkwalificatie bij het CWI komen, worden in eerste instantie teruggeleid naar school of intensief begeleid naar werk met de mogelijkheid een startkwalificatie te behalen. Samenwerking in de regio tussen RMC en CWI is hierdoor meer dan ooit geboden. In de Handreiking 'Lokale samenwerking aanpak jeugdwerkloosheid' zijn praktische oplossingen beschreven. Deze samenwerking krijgt in toenemende mate vorm in jongerenloketten waarin het werk van CWI en RMC op elkaar wordt afgestemd. De Wet werk en bijstand is bedoeld voor de werkloze jongeren waarvan bij het CWI is gebleken dat zij niet bemiddelbaar zijn op de arbeidsmarkt.
- 6 Zijn er gemeenten die om financiële redenen of anderszins onvoldoende inspanning verrichten om de RMC's tot een succes te maken? 50
- Zowel uit het evaluatieonderzoek als uit de jaarlijkse RMC-effectrapportages komt naar voren dat er gemeenten zijn die hun RMC taak nog niet optimaal uitvoeren, bijvoorbeeld doordat zij niet voldoen aan hun taak om voortijdige schoolverlaters te melden aan de contactgemeente of niet beschikken over een goed functionerend registratiesysteem voor de leerplicht. Wel gaat het om steeds minder gemeenten.
- Er zijn niet altijd voldoende leerplichtambtenaren in een gemeente beschikbaar om voortijdig schoolverlaten door leerplichtige leerlingen te voorkomen. Dat financiën hierbij een rol spelen is natuurlijk waar, maar correcter is het om te zeggen dat deze gemeenten hun beschikbare financiën niet met prioriteit inzetten voor deze (wettelijk opgedragen) taak.
- 7 Welke trajecten op maat mist het voortgezet onderwijs voor jongere leerlingen? 51
- De jongere leerling is altijd een leerplichtige leerling. Herplaatsing gebeurt dus altijd zoveel mogelijk binnen het onderwijs, zoals ook uit de jaarlijkse RMC-effectrapportages blijkt. Er kan wel een probleem ontstaan als de jongere 'niet leerbaar' is, c.q. zoveel probleemgedrag vertoont dat handhaving binnen een onderwijssetting vrijwel onmogelijk is. Scholen voor voortgezet onderwijs melden dat zij allemaal wel enkele van zulke leerlingen in huis hebben. Deze leerlingen worden noodgedwongen binnen de school herplaatst en belasten het schoolsysteem, ten nadele ook van andere risicoleerlingen. De minister is zich bewust van deze problematiek, die vorig jaar aanleiding is geweest geld beschikbaar te stellen voor zogenaamde *rebound*-voorzieningen.
- 8 Bestaat er volgens de regering een relatie tussen het ontbreken van leerwegondersteunend onderwijs en voortijdig schoolverlaten? 51
- Dat is moeilijk te zeggen. Voor sommige leerlingen kan leerwegondersteunend onderwijs van belang zijn om het vmbo met succes te doorlopen. Er is geen informatie bekend over de relatie met voortijdig schoolverlaten.